VRAAG 4: *LIEN SE LANKSTAANSKOENE* – Derick van der Walt

Lees die uittreksel hieronder deur en beantwoord die vrae wat daarop volg.

TEKS G

"Moet net nie jou *panty* kou nie," sê Sally sonder om haar kop te draai. Sy staan op. "Ek het al klaar al die *life skills* wat ek wil hê. *Call me if you need me*." Sy stap met swaaiende heupe in die rigting van die kleedkamer. Lae nikotienvlak, vermoed Lien.

"*Let's get this over with*," sê die vale Miemie Spies en pluk meneer Bruwer se spyskaart uit Lien se hande. Sy gaan sit op die stoeptrappie in die son en krap met 'n pers pen op die dokument.

Lien is verlig. Sy is bly sy hoef nie die leiding te neem nie.

"Ken jy 'n prokureur?" vra Miemie onverwags. Die vraag betrap Lien onkant. Sy kyk 'n paar oomblikke sprakeloos na Miemie. Sy skud haar kop stadig heen en weer. Is dit nou hier waar die haan moet kraai? wonder sy.

"My pa se prokureur is 'n regte *perv*, maar ek sal hom bel," gaan Miemie voort asof sy nie Lien se ongemak agterkom nie. Sy maak 'n paar merkies met haar pers pen op die dokument.

"Lien, dis vir jou. Jy moet op die Internet gaan kyk wat die universiteite wil hê. Ek sal my pa se prokureur bel, en Hein, jy moet 'n draai by 'n firma in die stad maak. Ons los maar vir Sally."

4.1 Voltooi die volgende paragraaf feitelik korrek deur die ontbrekende woord(e) neer te skryf. Skryf slegs die woord(e) langs die vraagnommers (4.1.1 tot 4.1.4) neer.

Nadat Lien se pa in die tronk beland het omdat hy geld (4.1.1) ... het, moes die Joostegesin trek. So het Lien en Braam in Hoërskool (4.1.2) ... beland. Op Lien se eerste dag by die skool het sy vir (4.1.3) ... ontmoet. Hulle het goeie vriende geword. Toe Lien moes begin bedel om (4.1.4) ... vir die huishouding te verdien, het sy vriende buite die skool ook gemaak. (4)

4.2 " 'Moet net nie jou *panty* kou nie,' sê Sally ..." (Reël 1)

Verduidelik die figuurlike betekenis van Sally se woorde. (1)

4.3 Lien en Sally was in dieselfde groep. Hoe het Sally se optrede teenoor Lien hier verskil van hoe sy later teenoor Lien opgetree het? Jy moet in jou antwoord na hier en later verwys. (2)

4.4 "Sy is bly sy hoef nie die leiding te neem nie." (Reël 7)

4.4.1 Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies.

As ons dink aan alles wat Lien in hierdie roman moes doen, is haar gedagtes hierbo (sarkasties/ironies). (1)

4.4.2 Motiveer jou antwoord op VRAAG 4.4.1. (1)

LIVEWORKSHEETS

4.5 Kies die KORREKTE antwoord om die sin mee te voltooi. Skryf slegs die letter (A–D) langs die vraagnommer (4.5) neer.

Miemie se vraag in reël 8 het innerlike konflik by Lien veroorsaak, want sy ...

A het gevoel Sally doen nie haar deel nie.
B was bang die waarheid oor haar pa kom uit.
C was kwaad omdat sy aan die groepstaak moes deelneem.
D het gedink as leier moes Miemie nie so 'n vraag vir haar vra nie. (1)

4.6 Waarom wou Miemie haar pa se prokureur bel? (1)

4.7 Meneer Bruwer het vir Lien-hulle 'n taak gegee oor hulle toekomstige beroepe.

Wat was die gevolg hiervan vir Lien? (1)

4.8 Een van die temas in hierdie roman is dat mense mekaar nodig het.

Kies die boodskap uit KOLOM B wat by die situasie in KOLOM A pas. Skryf slegs die letter (A–E) langs die vraagnommers (4.8.1 tot 4.8.4) neer.

KOLOM A		KOLOM B	
4.8.1	Braam het Lien met niks gehelp nie.	A	'n Mens moet die geleenthede wat oor jou pad kom, goed gebruik.
4.8.2	Tannie Bets het gehelp sonder dat Lien-hulle gevra het.	B	'n Mens moet jou talente gebruik.
		C	'n Mens moet uitspring en self dinge doen.
4.8.3	Miemie het afwesige ouers gehad.	D	'n Mens moet ander se hulp waardeer.
4.8.4	Tibbey het positief na die lewe gekyk.	E	'n Mens moet besef dat baie geld nie beteken dat jy gelukkig is nie.

(4 x 1) (4)

4.9 "Ons los maar vir Sally." (Reël 15 en 16)

Wat sou jy anders gedoen het as jy Miemie was? (1)

4.10 In die roman gee Lien vir die mense om haar allerhande name oor hoe hulle lyk.

Watter slegte voorbeeld het Lien hiermee vir jou gestel? (1)

EN

LIVEWORKSHEETS

Lees die uittreksel hieronder deur en beantwoord die vrae wat daarop volg.

TEKS H

... Sy kan omtrent nie deur die trane sien nie terwyl sy na haar hoek toe loop. Hy gaan. Hy gáán, Hein.

Die oggend wil nie verbygaan nie. Dis warm en sy wens die ure om. Sy hoor kort-kort 'n gelag en 'n getoet by Entertainment Corner. Sy kyk gereeld om, maar sy is te ver om te hoor wat gebeur. Sy sien Tibbey waai die Bloubul-vlag asof sy lewe daarvan afhang.

Toe sy hom elfuur vir hulle *tea break* gaan haal, wil hy nie dat sy hom stoot nie.

"Los my. *I can do it!*" sê hy ongeduldig. Hy is nie vriendelik nie, maar sy oë blink. Sy stap agter hom aan na die akasiaboom. Hy sukkel om van die sypaadjie af te kom, maar hy wil nie hê dat sy hom moet help nie.

Roos werk nie vandag nie en hulle sit in stilte en kyk na die karre wat by hulle verbystroom. Waar gaan almal heen? wonder Lien. Elkeen het iewers 'n lewe. Tibbey drink tydsaam aan die Coke wat sy vir hom saamgebring het, sy oë stip op die verkeer. Sy hou hom onderlangs dop terwyl sy aan haar appel kou.

Hy draai skielik om in sy karretjie en kyk na haar. Sy hou vir 'n oomblik op kou.

"You are a true friend, Lieen Djôste, a real blerrie true friend." Lien kou verder.

4.11 Skryf die volgende vier gebeure onder mekaar in die korrekte VOLGORDE neer:

- Lien het 'n pruik en 'n brilletjie geleen.
- Lien het vir haar gemaklike skoene gaan koop.
- Lien het gesien hoe 'n vrou by Pick-n-Pay bedel.
- Roos het vir Lien goeie raad gegee oor hoe om te bedel. (4)

4.12 Lees reël 1 en 2.

4.12.1 Na watter ruimte verwys "haar hoek" in reël 1? (1)

4.12.2 Na wie verwys "hy" in hierdie reëls? (1)

4.13 "Hy gaan. Hy gáán, Hein." (Reël 1 en 2)

4.13.1 Watter stylfiguur kry ons in hierdie reëls? (1)

4.13.2 Wat sê dit vir ons binne die konteks van hierdie uittreksel? (1)

4.14 "Sy hoor kort-kort 'n gelag en 'n getoet by Entertainment Corner." (Reël 3 en 4)

4.14.1 Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies.

Uit die gelag en getoet kan ons aflei dat (Tibbey se karretjie in die mense se pad was/die mense bly was om Tibbey weer te sien.) (1)

4.14.2 Motiveer jou antwoord op VRAAG 4.14.1. (1)

LIVEWORKSHEETS

4.15 Lien wou nie hê dat die mense by die skool moes weet sy is vriende met Roos en Tibbey nie.

Sê waarom hierdie stelling ONWAAR is. (1)

4.16 "Hy draai skielik om in sy karretjie en kyk na haar." (Reël 15)

Waarom kan ons sê dat Tibbey se "karretjie" die simbool van iets positiefs in sy lewe was? (1)

4.17 Kies die KORREKTE antwoord om die sin mee te voltooi. Skryf slegs die letter (A–D) langs die vraagnommer (4.17) neer.

Een van die temas in die roman wat die duidelikste in hierdie uittreksel na vore kom, is ...

A bedelary.
B uitbuiting.
C alkoholisme.
D ondersteuning. (1)

4.18 Hoe slaag die skrywer daarin om vir die leser te wys dat Tibbey alles wat hy doen, met sy hele hart doen? (1)

4.19 In hierdie roman sluit die titel, inhoud en slot goed bymekaar aan.

4.19.1 Waaroor, dink jy, gaan die roman as jy net na die titel kyk? (1)

4.19.2 Hoe sluit die "lankstaanskoene" aan by die dinge wat Lien in hierdie roman gedoen het? (1)

4.19.3 Hoe weet jy dat hierdie roman positief vir Christien Jooste geëindig het? (1)
[35]

TOTAAL AFDELING A: 35

LIVEWORKSHEETS

VRAAG 7: *FIELA SE KIND – DIE DRAMA* – Dalene Matthee

Lees die uittreksel hieronder deur en beantwoord die vrae wat daarop volg.

TEKS M

Ligte doof uit en weer in op toneel in Bos. LUKAS sit op sy hurke langs die huis.

NINA: Wil jy 'n patat hê, Lukas?

LUKAS: Nee.

NINA: Kan jy 'n geheim hou?

LUKAS: Watse geheim?

NINA: As jy saam met my kom, gaan wys ek jou die geheim.

LUKAS: Ek gaan nêrens heen nie.

NINA: Jy gaan bobbejaanboude kry van net so sit en sit.

LUKAS: Ek wag vir my ma.

NINA: Pa sê hy gee jou nog net vandag om uit jou nuk te kom. Van môre af gaat hy vir jou lekker kortvat.

LUKAS: Ek is nie julle kind nie.

NINA: Is, jy is.

LUKAS: My ma gaan my kom haal, jy gaan sien.

NINA: Jy's Lukas wat weggeraak het, man!

Bosduif en loerie skree skielik naby.

LUKAS: Ek is Benjamin Komoetie.

NINA: Sjuut! Hoor jy dit?

LUKAS: Wat?

NINA: Is jy doof? 'n Bosduif en 'n bosloerie tesame.

LUKAS: Meisiekind, weet jy miskien hoe ver ons van die pad af is wat Lange Kloof toe loop?

NINA: Die hardepad?

LUKAS: Ek weet nie, dis die pad wat deur die Bos loop en waarlangs hulle my Knysna toe geneem het.

LIVEWORKSHEETS

NINA: Dis Diepwalle se pad.

LUKAS: Hoe ver is ons van die hardepad af?

NINA: Lank se loop.

LUKAS: Weet jy hoe om daar te kom?

NINA: Ja.

LUKAS: Sal jy my wys om daar te kom?

NINA: Die geheim wat ek jou wil wys, is op pad daarheen. Miskien kan ons tot in Kom-se-bos se sleeppad hardloop ...

7.1 Voltooi die volgende paragraaf feitelik korrek deur die ontbrekende woord(e) neer te skryf. Skryf slegs die woord(e) langs die vraagnommers (7.1.1 tot 7.1.4) neer.

Benjamin het voor die magistraat in die hof op die dorp, (7.1.1) ..., verskyn. Een van die (7.1.2) ... het vir Barta van Rooyen gesê watter seun sy as haar verlore seun moes uitwys. Haar seun was (7.1.3) ... jaar oud toe hy weggeraak het. Barta het gewys dat die seun met die (7.1.4) ... (kleur) hempie haar Lukas was. (4)

7.2 Waarom het Nina vir niemand anders van haar "geheim" (reël 6) vertel nie? (1)

7.3 "Sjuut! Hoor jy dit?" (Reël 18)

"Wat?" (Reël 19)

"Is jy doof? 'n Bosduif en 'n bosloerie tesame." (Reël 20)

7.3.1 Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies.

As 'n mens dink aan al die negatiewe dinge in Nina se lewe in die Bos, is hierdie woorde van haar (ironies/sarkasties). (1)

7.3.2 Motiveer jou antwoord op VRAAG 7.3.1. (1)

7.4 Lukas het uit die Bos weggeloop.

Wat was die gevolg hiervan vir hom? (1)

7.5 Wat sou jy anders as Lukas gedoen het as om weg te loop? (1)

LIVEWORKSHEETS

7.6 Een van die temas in hierdie drama is Benjamin/Lukas se soeke na identiteit.

Kies die boodskap uit KOLOM B wat by die situasie in KOLOM A pas. Skryf slegs die letter (A–E) langs die vraagnommers (7.6.1 tot 7.6.4) neer.

KOLOM A		KOLOM B	
7.6.1	Lukas het gewag dat Fiela hom moes kom haal.	A	'n Mens moet soms seker maak dat jy is wie jy dink jy is.
7.6.2	Op haar eie manier het Barta tog omgee vir Lukas gewys.	B	'n Mens het altyd die keuse van watter werk jy wil doen.
		C	'n Mens probeer dikwels om die verkeerde dinge wat jy gedoen het, met beter dinge reg te maak.
7.6.3	Al het Lukas gesê dat hy nie die Van Rooyens se kind is nie, het hy Elias wel later Pa genoem.	D	'n Mens onthou die liefde en beskerming wat jy as kind ervaar.
7.6.4	Nina het van die begin af probeer om Lukas deel van haar lewe te maak.	E	'n Mens se opvoeding bepaal jou optrede teenoor ander mense.

(4 x 1) (4)

7.7 Lukas en Nina het baie verskillend grootgeword. Wat het Fiela vir Benjamin oor werk geleer en hoe verskil dit van wat Nina in die Bos geleer het? Jy moet in jou antwoord na Benjamin en Nina verwys. (2)

7.8 Kies die KORREKTE antwoord om die sin mee te voltooi. Skryf slegs die letter (A–D) langs die vraagnommer (7.8) neer.

Die boswagter het later vir Nina werk op die dorp gekry. Sy het konflik hieroor beleef, want sy ...

A het nie van die mense gehou by wie sy moes gaan werk nie.
B het gevoel dat Barta haar in die Bos nodig gehad het.
C het gevoel dat sy misbruik word.
D wou nie so min geld verdien nie. (1)

7.9 Lukas was bereid om vir Nina vyf sjielings te betaal om vir hom die pad uit die Bos te wys.

Waarom kan ons sê dat hierdie vyf sjielings die simbool van iets positiefs in Lukas se lewe was? (1)

7.10 Watter voorbeeld van omgee het Nina in hierdie situasie met Lukas vir jou gestel? (1)

EN

LIVEWORKSHEETS

Lees die uittreksel hieronder deur en beantwoord die vrae wat daarop volg.

TEKS N

Ligte uit. Musiek. Ligte op. Seetoneel. Vlagpaal met klipbankie. JOHN BENN *besig om met seilnaald 'n vlag te lap.* LUKAS *kom opgestap.*

LUKAS: Ek het net kom sê ek is terug, *mister* Benn.

BENN *(laat naald vassteek in die vlag)*: Jy lyk verkreukel, maar jy klink beter, Van Rooyen.

LUKAS: Ek is. En ek sal van hier af bekend staan as Benjamin Komoetie. Dis nie 'n nuwe naam nie, dis my ou naam. Daarby sal ek net kan uithelp tot Kaliel weer reg is om sy spaan te vat, dan gaan ek terug Lange Kloof toe. Na my mense toe.

BENN: Jy *is* beter. Jy bly nog 'n raaisel, maar jy's die man wat ek in jou gesoek het – Komoetie, het jy gesê?

LUKAS: Ja.

BENN: Dis 'n eerbare naam, 'n ou Hottentotnaam.

LUKAS: Dis reg.

BENN: Loop sê vir Joop Stoep jy's terug.

LUKAS: Joop Stoep sal vandag ook nog vir my moet instaan, *mister* Benn. Ek moet na *miss* Weatherbury se huis toe gaan.

BENN *trek die naald deur die dik wit lap. Wanneer hy opkyk, is dit of daar êrens in sy ruiebaard 'n glimlag huiwer.* LUKAS *loop weg terwyl die ligte uitdoof en die openingsmusiek herhaal word.*

Gordyn

7.11 Skryf die volgende vier gebeure onder mekaar in die korrekte VOLGORDE neer:

- Lukas het by Barta gehoor dat hy nie Lukas van Rooyen is nie.
- Lukas het finaal besluit om nie terug te gaan Bos toe nie.
- Lukas is Wolwekraal toe om met Fiela oor Nina te praat.
- Lukas het die spookskip by Noetzie gesien. (4)

7.12 Lees reëls 1 tot 8.

7.12.1 In watter ruimte speel hierdie uittreksel af? (1)

7.12.2 Na wie verwys Lukas as hy in reël 8 van "my mense" praat? (1)

LIVEWORKSHEETS

7.13 "Ek is. En ek sal van hier af bekend staan as Benjamin Komoetie. Dis nie 'n nuwe naam nie, dis my ou naam." (Reël 6 en 7)

"Dis 'n eerbare naam, 'n ou Hottentotnaam." (Reël 12)

7.13.1 Watter stylfiguur kry ons in hierdie reëls? (1)

7.13.2 Wat beteken dit binne die konteks van die uittreksel? (1)

7.14 Lukas moes na *miss* Weatherbury se huis toe gaan om Nina se geld vir Elias te gaan haal.

Sê waarom hierdie stelling ONWAAR is (1)

7.15 Lukas het vir *mister* Benn gaan vertel wat sy toekomsplanne is.

7.15.1 Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies.

Uit hulle gesprek lei ons af dat *mister* Benn (twyfel oor/respek vir) Lukas gehad het. (1)

7.15.2 Motiveer jou antwoord op VRAAG 7.15.1. (1)

7.16 " ... tot Kaliel weer reg is om sy spaan te vat, ..." (Reël 7 en 8)

Verduidelik die figuurlike betekenis van Lukas se woorde. (1)

7.17 Kies die KORREKTE antwoord om die sin mee te voltooi. Skryf slegs die letter (A–D) langs die vraagnommer (7.17) neer.

Uit Lukas se optrede in hierdie uittreksel kom die tema van ... sterk na vore.

A haat
B vrede
C vooroordeel
D magteloosheid (1)

7.18 Hoe kry die dramaturg dit reg om *mister* Benn uit te beeld as iemand wat mense **kén**? (1)

7.19 In hierdie drama sluit die titel, inhoud en slot goed by mekaar aan

7.19.1 Waaroor, dink jy, gaan die drama as jy net na die titel kyk? (1)

7.19.2 Alhoewel Fiela nog vier ander kinders gehad het, is die fokus in hierdie drama op Benjamin. Hoekom? (1)

7.19.3 Hoe weet jy dat hierdie drama positief vir Fiela geëindig het? (1)
[35]

TOTAAL AFDELING B: 35

LIVEWORKSHEETS

AFDELING D: GEDIGTE

Beantwoord die vrae oor AL TWEE gedigte uit die bundel wat jy bestudeer het.

VRAAG 9: *VERSKUNS VIR EERSTE ADDISIONELE TAAL*

9.1 'KEN JY DIE SEE ...' – Uys Krige

Lees die gedig hieronder deur en beantwoord die vrae wat daarop volg.

KEN JY DIE SEE ... – Uys Krige

Ken jy die see, Meneer, ken jy die see?
Hy lyk nou soos jou voorstoep blinkgeskuur
en kalm soos min dinge hier benee,
maar hy's gevaarliker as vlam of vuur.

Dan sê jy nog, Meneer, die vis is duur.

Dié vrede, kalmer as 'n stil, soet kind,
lyk of dit dae, dae lank sal duur.
Maar word dié bries 'n bulderende wind,
dan veg jy vir jou lewe, uur na uur.

En *jy* sê nog, Meneer, die vis is duur.

Ja, sleep die swart, swart wind die swart nag mee,
waar kry ons hulp dan, waar's ons naaste buur?
Die Dood staan voor die deur. Gee hy nog net één tree,
dan kelder hy ons almal in sy koue skuur.

En *jy* sê nog, Meneer, die vis is duur.

Wat van die storms wat nooit ophou raas?
Jy sit pal in jou kliphuis, klam en guur,
en hoor die wind al woester, wreder blaas.
En daar's geen sprokkel hout meer vir jou vuur.

Dan sê jy nog, Meneer, die vis is duur.

Was jy al van jou bootjie soos 'n veer gevee
deur 'n grys golf hoog soos 'n tronk se muur.
Wat help dit om te spartel en te skree: "Nee! Nee!"
sluk jy eers daardie waters sout en suur?

Dan sê jy nog, Meneer, die vis is duur.

Ken jy die doodsangs as die rukwind klap?
Dié waansin ken geen redmiddel of kuur.
Hy vreet mos aan jou ingewande nes 'n krap.
Hy's koud soos ys, heet soos hellevuur!

Dan sê jy nog, Meneer, die vis is duur.

LIVEWORKSHEETS

Ken jy die see, Meneer, ken jy die see?
Hy wat met groen jaloerse oë na ons gluur,
ons wat net één ou misstappie moet gee
en hy kom tromp-op op ons afgestuur!

Dan sê jy nog, Meneer, die vis is duur.

Sien jy die krom ou vroutjie daar, mevrou Mathee,
wat telkens ver, vér oor die golwe tuur?
Sy dink dié briesie bring haar seuns betyds vir tee.
Hul slaap aldrie agter die kerkhofmuur.

Dan sê jy nog, Meneer, die vis is duur ...

[Uit: *Versamelde gedigte*. JL van Schaik, 1985]

9.1.1 Voltooi die volgende paragraaf korrek deur 'n woord(e) uit die gedig te gebruik. Skryf slegs die woord(e) langs die vraagnommers (9.1.1(a) tot 9.1.1(d)) neer.

Die vissers ken die see. Alhoewel die see (9.1.1) (a) ... lyk, is dit eintlik baie gevaarlik. Wanneer 'n bries in 'n kwaai (9.1.1) (b) ... verander, moet die vissers om hulle lewens veg. As die storms nie (9.1.1) (c) ... nie, kan die vissers nie uitgaan om vis te vang nie. Vissers wat wel op see is wanneer die storm baie erg is, kan doodgaan as hulle net een (9.1.1) (d) ... begaan. (4)

9.1.2 Lees strofe 5.

Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies.

(a) "Ja, sleep die **swart**, **swart** wind die **swart** nag mee" (Reël 11)

Die spreker herhaal die woord "swart" om te beklemtoon dat (dit baie donker is/hulle situasie op see lewensgevaarlik is). (1)

(b) "Gee hy nog net **één** tree" (Reël 13)

Die spreker beklemtoon die woord "één" om te wys (hoe na aan die dood die vissers op die boot is/dat die mense wat hulle kom help, naby is). (1)

9.1.3 Die invloed van die see in strofes 7 en 9 verskil van mekaar.

Hoe beïnvloed die see die visserman se lewe volgens strofe 7 en strofe 9? Jy moet in jou antwoord na strofe 7 en strofe 9 verwys. (2)

LIVEWORKSHEETS

9.1.4 Kies die begrip uit KOLOM B wat by die aanhaling in KOLOM A pas. Skryf slegs die letter (A–E) langs die vraagnommers (9.1.4(a) tot 9.1.4(d)) neer.

KOLOM A		KOLOM B	
(a)	"**g**rys **g**olf"	A	personifikasie
(b)	"Hy vreet mos aan jou ingewande nes 'n krap."	B	metafoor
		C	alliterasie
(c)	"Hy wat met groen jaloerse oë na ons gluur,"	D	eufemisme
(d)	"Hul slaap aldrie agter die kerkhofmuur."	E	vergelyking

(4 x 1) (4)

9.1.5 Kies die KORREKTE woord om die sin mee te voltooi. Skryf slegs die letter (A–D) langs die vraagnommer (9.1.5) neer.

Die spreker se toon teenoor die koper (Meneer) is ...

A tevrede.
B verwytend.
C opgewonde.
D manipulerend. (1)

9.1.6 Lees reëls 36 tot 39.

Hoekom kan ons sê dat dit wat die spreker in reëls 1 tot 35 vir ons van die see vertel, in reëls 36 tot 39 bewys word? Jy moet in jou antwoord na reëls 1 tot 35 en hierdie reëls verwys. (2)

9.1.7 Waarom is die gebruik van retoriese vrae in hierdie gedig gepas? (1)

9.1.8 "Dan sê jy **nog**, Meneer, die vis is duur." (Reël 5)

"En ***jy*** sê nog, Meneer, die vis is duur." (Reël 10)

In hierdie twee reëls plaas die digter klem op "nog" (reël 5) en "jy" (reël 10).

Wat wil die digter vir die leser hiermee sê? (2)

EN

LIVEWORKSHEETS

9.2 **'SPROEIREËN' – DJ Opperman**

Lees die gedig hieronder deur en beantwoord die vrae wat daarop volg.

'SPROEIREËN' – DJ Opperman

My nooi is in 'n nartjie,
my ouma in kaneel,
daar's iemand ... iemand in anys,
daar's 'n vrou in elke geur!

As ek 'n stukkie nartjieskil
tussen my vingers buig of knak,
breek uit die klein sproeireën
wat geurend om my hand uitsak,
die boorde weer van Swartfoloos
en met die nartjies om my heen
weet ek hoe dat 'n vrou kan troos.

O my nooi is in 'n nartjie,
my ouma in kaneel,
daar's iemand ... iemand in anys,
daar's 'n vrou in elke geur!

[Uit: *Versamelde poësie*, Human & Rousseau, 1987]

9.2.1 Aan watter TWEE spesifieke persone dink die spreker? (2)

9.2.2 VOLTOOI die sin hieronder.

'n Strofe wat uit 4 reëls bestaan, is 'n ... (1)

9.2.3 Watter sintuig word hoofsaaklik in hierdie gedig gebruik? (1)

9.2.4 "daar's 'n vrou in elke geur!" (Reël 4)

(a) Noem EEN spesery wat die spreker aan spesifieke mense laat dink. (1)

(b) Wat kan ons aflei uit die spreker se verwysing na die verskillende geure? (1)

9.2.5 Hou die hele gedig in gedagte.

(a) Gee EEN woord uit die gedig wat vir ons sê dat die inhoud iemand se eie, persoonlike siening is. (1)

(b) Kies die KORREKTE woord uit dié tussen hakies.

Ons kan sê dat die inhoud van hierdie gedig 'n sterk (denotatiewe/konnotatiewe) betekenis het. (1)

Kopiereg voorbehou

LIVEWORKSHEETS

9.2.6 Lees weer strofe 2.

(a) Na watter vrug verwys die sproeireën waarvan die spreker praat? (1)

(b) Waar kom hierdie sproeireën vandaan? Verduidelik dit in jou eie woorde. (1)

(c) Noem TWEE positiewe herinneringe wat hierdie sproeireën vir die spreker bring. (2)

9.2.7 Kies die KORREKTE woord uit dié tussen hakies.

In reël 7 en reël 9 is die woordorde verander. Hierdie stylfiguur staan bekend as (elisie/inversie). (1)

9.2.8 Waarom is strofe 1 en strofe 3 ingekeep? (1)

9.2.9 Kies die KORREKTE woord om die sin mee te voltooi. Skryf slegs die letter (A–D) langs die vraagnommer (9.2.9) neer.

Al is die inhoud baie persoonlik, het hierdie gedig 'n ... tema omdat mense oral oor daarmee kan identifiseer.

A literêre
B fiktiewe
C universele
D alledaagse (1)

9.2.10 Die inhoud van hierdie gedig is waarderend van aard.

Verwys na die gebruik van die ellips in reël 14 en die uitroepteken aan die einde van reël 15 om te motiveer waarom hierdie stelling WAAR is. (2)
[35]

TOTAAL AFDELING D: 35
GROOTTOTAAL: 70

Kopiereg voorbehou

LIVEWORKSHEETS